

5^η Ενότητα: Ο μαγικός κόσμος του θεάτρου και του κινηματογράφου

Γλώσσα Α' Γυμνασίου

Απαντήσεις στις ερωτήσεις του Τετραδίου Εργασιών

σχ. βιβλίο (σ.σ. 48 - 49)

Απαντήσεις στις ερωτήσεις του Τετραδίου Εργασιών

Το ρήμα – Παράγωγα ρήματα – Το ρήμα στην αφήγηση

Κείμενο 1 [Πάμε θέατρο;] σελ. 48

- 1.** Τι πληροφορίες μάς δίνει αυτή η αφίσα; • Τι πρόκειται να γίνει; • Από ποιους; • Πότε; • Πού;

Μας δίνεται η πληροφορία ότι το έργο του Ευγένειου Τριβιζά «Καπάλα από ψάθα Ιταλίας» θα παρουσιαστεί από τη θεατρική ομάδα «Αφαντοι». Η παράσταση θα πραγματοποιηθεί στις 13-16 και 18-19 Μαΐου 2004, στις 9.00 μ.μ. στο Παλιό Πανεπιστήμιο, Θόλου 5 στην Πλάκα.

- 2.** Γιατί τα λόγια της αφίσας συνοδεύονται από ένα ζωγραφισμένο καπέλο; • Πώς συνδέεται η ζωγραφική με όσα αναφέρει η αφίσα;

Τα λόγια συνοδεύονται από ένα καπέλο για να γίνει πιο εμφανίσιμη η αφίσα. • Η ζωγραφική συνδέεται με την κύρια λέξη στον τίτλο του έργου, που είναι καπέλα, και μάλιστα το ζωγραφιστό καπέλο αντικαθιστά το γράμμα όμικρον.

- 3.** Στην αφίσα χρησιμοποιούνται πολλές και διαφορετικές γραμματοσειρές. • Για ποιον λόγο;

Οι διαφορετικές γραμματοσειρές δίνουν ένα πιο διασκεδαστικό χαρακτήρα στην αφίσα, ενώ συγχρόνως τονίζουν τις πληροφορίες που θα πρέπει να συγκρατήσει ο αναγνώστης ως υποψήφιος θεατής του έργου.

- 4.** Ποιες λέξεις προβάλλονται περισσότερο από άλλες στην αφίσα; • Γιατί;

Προβάλλονται περισσότερο: ο τίτλος του έργου, η θεατρική ομάδα και οι ημερομηνίες της παράστασης, επειδή αυτές είναι οι πληροφορίες που ενδιαφέρουν περισσότερο τους υποψήφιους θεατές.

5. Στο κείμενο της αφίσας δεν υπάρχει ούτε ένα ρήμα. • Για ποιους λόγους;

Τα ρήματα εννοούνται εύκολα .

6. Υπάρχει όμως ένα ρήμα που δεν είναι γραμμένο αλλά μπορεί να εννοηθεί πολύ εύκολα. Συνδέει την ονομαστική φράση «Καπέλο από ψάθα Ιταλίας» με την ονομαστική φράση «Από τη θεατρική ομάδα “Αφαντοι”». • Ποιο είναι το ρήμα αυτό; • Το μαντέψατε; • Γιατί ο συγγραφέας δεν το έβαλε στο κείμενο της αφίσας;

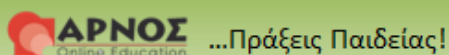
Λείπει το ρήμα **παρουσιάζεται** ή **παιίζεται**. Είναι εύκολο να το μαντέψουμε γιατί είναι ένα ρήμα που σχετίζεται με το θέατρο και τις παραστάσεις. Δεν το έβαλε ο συγγραφέας γιατί εννοείται εύκολα.

7. Το ρήμα που μαντέψατε σε ποιο χρόνο το βάλατε; • Θα μπορούσε να μπει σε κάποιον άλλο; • Θα μπορούσε να μπει στον μέλλοντα; • Απαντήστε λαμβάνοντας υπόψη σας ότι η αφίσα δημιουργείται πριν από το γεγονός που προβάλλει. • Μήπως όμως ο ενεστώτας είναι προτιμότερος; • Για ποιους λόγους;

- Το ρήμα είναι στον ενεστώτα.
- Θα μπορούσε να μπει και στον μέλλοντα καθώς τα γεγονότα που περιγράφει, και η παράσταση θα πραγματοποιηθούν στο μέλλον.
- Ο ενεστώτας είναι προτιμότερος γιατί δίνει ζωντάνια στο κείμενο και αμεσότητα στον λόγο.

Απολαύστε τη διδασκαλία στα βίντεο του www.arnos.gr

Κατανοείτε σε βάθος τη μεθοδολογία επίλυσης!

Κείμενο 2 [Πάμε κινηματογράφο;]

1 Τι είδους κείμενο είναι αυτό;

Το κείμενο είναι πολυτροπικό, πρόκειται για διαφήμιση ταινίας που συνδυάζει γραπτό κείμενο και εικόνα.

2 Ποιος είναι ο τίτλος της ταινίας στην οποία αναφέρεται;

Ο τίτλος της ταινίας είναι: *Σκοτεινό ποτάμι*.

3 Πώς συνδέεται η εικόνα (οι τρεις αντρικές φιγούρες) με τον τίτλο της ταινίας; • Γιατί η εικόνα είναι ανεστραμμένη;

Οι αντρικές φιγούρες καθρεπτίζονται στο ποτάμι και είναι σκοτεινές. • Η εικόνα είναι ανεστραμμένη, επειδή οι φιγούρες καθρεπτίζονται στο ποτάμι συνεπώς οι φιγούρες τους φαίνονται ανεστραμμένες.

4 Στο κείμενο υπάρχει μόνο ένα ρήμα. • Ποιο είναι αυτό; • Σε ποιο χρόνο βρίσκεται; • Βάλτε το ίδιο ρήμα στη χρονική βαθμίδα του παρελθόντος και του παρόντος. • Γιατί ο συγγραφέας επέλεξε αυτή του μέλλοντος;

• Το μοναδικό ρήμα του κειμένου είναι το: *θα ξεπλύνει*. • Βρίσκεται σε χρόνο συνοπτικό μέλλοντα. • Παρελθόν (αόρ.) *ξέπλυνε* , Παρόν (ενεστ.) *ξεπλένω*. • Ο συγγραφέας επέλεξε μέλλοντα για να δείξει στον θεατή της ταινίας ότι το σκοτεινό ποτάμι θα είναι εκείνο που θα ξεπλύνει όλες τις αμαρτίες.

5 Ποιο είναι το επίθημα του ρήματος του κειμένου; • Μπορείτε να σκεφτείτε άλλα ρήματα με το ίδιο επίθημα;

• Το επίθημα του ρήματος *ξεπλένω* είναι το *-ξε-*.
• Ρήματα: *ξεχωρίζω, ξεδιαλέγω, ξεμπερδεύω, ξεμαθαίνω, ξεκαθαρίζω, ξεμακραίνω, ξεμπερδεύω, ξεπλέκω, ξεφεύγω, ξελογιάζω, ξεφυτρώνω, ξεφορτώνω, ξεγελώ, ξεπουλώ, ξεβρομίζω...*

6 Θα πήγαινατε να δείτε αυτή την ταινία; • Γιατί ναι; • Γιατί όχι;

Θα πήγαινα να δω την ταινία γιατί μου προξένησε εντύπωση η αφίσα με τις σκιές που πέφτουν στο ποτάμι, αλλά και επειδή έχω περιέργεια να δω ποιες αμαρτίες θα ξεπλύνει το ποτάμι. Επίσης το γεγονός ότι ήταν υποψήφια για 6 Όσκαρ και 2 Χρυσές σφαίρες αποτελεί θετικό δείγμα για την καλλιτεχνική αξία της ταινίας, ενώ ο σκηνοθέτης και οι πρωταγωνιστές της είναι ιδιαίτερα γνωστοί και καταξιωμένοι στον χώρο τους εδώ και πολλά χρόνια.

Απολαύστε τη διδασκαλία στα βίντεο του www.arnos.gr

Κατανοείτε σε βάθος τη μεθοδολογία επίλυσης!

...Πράξεις Παιδείας!

Κείμενο 3 [Ένα θεϊκό θεατρικό ζευγάρι] σελ. 49

1 Το κείμενο αυτό είναι απόσπασμα από τη βιογραφία της ηθοποιού Έλλης Λαμπέτη. • Σε ποια γεγονότα της επαγγελματικής της ζωής αναφέρεται;

Το κείμενο αναφέρεται στη συνεργασία της Λαμπέτη και του Χορν με τον Μουσουρή και τα έργα που ανέβασαν στο θέατρό του: *Πρόσκληση στον πύργο*, έπειτα *Το τελευταίο βαλς*. Τρίτο έργο το *Νυχτερινή επίσκεψη* που είναι και το τελευταίο έργο που ανέβασαν στο θέατρο του Μουσουρή. Τον επόμενο χειμώνα η Έλλη και ο Χορν αποφάσισαν να κάνουν δικό τους θίασο στο «Κεντρικόν».

2 Υπογραμμίστε τα ρήματα του κειμένου και κατατάξτε τα στον πίνακα που ακολουθεί.

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	πρέπει, δέχεται, ανεβάζουν, πας, λέει, συνεχίζουν, γεμίζει, λέει, κοιτάει, μπορούμε να κάνουμε (υποτ.), κοιτάζονται, βγαίνει, προλαβαίνει, διαβάζει, λέει, κάνει, μπορούν, να κάνουν (υποτ.), είναι, αποφασίζουν, να κάνουν, θέλει, να βλέπει(υποτ.), ας βλέπει (υποτ.), να παίζει(υποτ.), χωράει
ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ	(έ)λεγα
ΑΟΡΙΣΤΟΣ	θα νοικοκυρέψει, θα παίξουν
ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ	θα 'ναι
ΕΞΑΚΟΛΟΥΘΗΤΙΚΟΣ ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ	να βρουν(υποτ.), να παίξει (υποτ.),
ΑΟΡΙΣΤΟΣ	να βρουν (υποτ.), να παίξει (υποτ.), να δει (υποτ.),
ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ	έχουν λυθεί
ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ	-
ΣΥΝΤΕΛΕΣΜΕΝΟΣ ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ	-

3 Το κείμενο είναι αφηγηματικό. Σε ποιες χρονικές βαθμίδες βρίσκονται τα ρήματά του; • Εφόσον τα γεγονότα έχουν συμβεί στο παρελθόν, σε ποιους χρόνους θα περίμενε ο αναγνώστης λογικά να βρει τα ρήματα του αποσπάσματος; • Γιατί ο συγγραφέας όμως κάνει διαφορετικές επιλογές;

- Τα ρήματα του κειμένου βρίσκονται κυρίως σε χρόνο ενεστώτα. Λίγα είναι σε μέλλοντα, πέντε σε αόριστο, δύο σε παρατατικό και ένα σε παρακείμενο.
- Καθώς η αφήγηση αναφέρεται στο παρελθόν, θα περιμέναμε τα ρήματα να είναι σε χρόνο αόριστο ή παρατατικό.
- Ο συγγραφέας επιλέγει τον ενεστώτα για να δώσει ζωντάνια και παραστατικότητα στο κείμενό του, με τα γεγονότα να διαδραματίζονται μπροστά στα μάτια του θεατή.

4 Μετατρέψτε την αφήγηση σε παρελθοντικό χρόνο. • Κάντε κι όλες τις άλλες απαραίτητες μετατροπές. • Ποια εντύπωση σας δημιουργεί τώρα το κείμενο; • Ποια εκδοχή του σας αρέσει πιο πολύ; • Για ποιους λόγους;

«Τότε (η Λαμπέτη και ο Χορν) **έπρεπε** να βρουν έναν καλό άνθρωπο που **θα νοικοκύρευε** τα οικονομικά τους. Ο Μουσουρής **δέχτηκε** πρόθυμα να παίξει αυτό το ρόλο. **Ανέβασαν** στο θέατρό του την «Πρόσκληση στον πύργο» του Ανούιγ. Άλλη μια επιτυχία: «Και με σκηνοθέτη το Μουσουρή – αυτό που το πας;» **είπε** σαρκαστικά ο Χορν.

Συνέχισαν με Μωμ: «Το τελευταίο βαλς». Το θέατρο **πάλι γέμισε**. Ο Μουσουρής τούς **είπε** με ένα πλατύ χαμόγελο, όταν **κοίταξε** τα νούμερα των εισιτηρίων: «Εμείς οι τρεις μπορούμε να κάνουμε θαύματα στο ελληνικό θέατρο. Σας το **είπα**, δε σας το **είπα**;»

Η Λαμπέτη κι ο Χορν **κοιτάχτηκαν** άναυδοι. Εμείς οι τρεις; Ευτυχώς που ο Μουσουρής **βγήκε** εγκαίρως απ' το καμαρίνι και δεν **πρόλαβε** να τους δει που **είχαν λυθεί** στα γέλια. Τρίτο έργο: «Νυχτερινή επίσκεψη».

Ο Χορν όταν το διάβασε **είπε**: «Ένα βουλεβάρτο του κερατά!». Παρ' όλα αυτά το βουλεβάρτο του κερατά **έκανε** πάλι τα εισιτήριά του. Αυτοί οι τρεις **μπορούσαν** να κάνουν θαύματα στο ελληνικό θέατρο!

Μόνο που τρία θαύματα **ήταν** αρκετά για την πλατεία Καρύτση. Η «Νυχτερινή επίσκεψη» **θα ήταν** το τελευταίο έργο που **θα έπαιζαν** στου Μουσουρή. Η Έλλη κι ο Χορν **αποφάσισαν**, πάλι, να κάνουν τον επόμενο χειμώνα δικό τους θίασο στο «Κεντρικό». **Ήθελε** το κοινό να βλέπει το θείο ζεύγος μαζί; **Ας** το **έβλεπε**, λοιπόν, να παίζει μόνο του – ή σχεδόν μόνο του. Κύριε Μουσουρή, αυτή τη φορά το θαύμα **χωρούσε** μόνο δύο».

- Το κείμενο μετά τη μετατροπή που του κάναμε έγινε πιο σοβαρό και τυπικό, ενώ στην αρχική του μορφή ο συνδυασμός του ενεστώτα με τους υπόλοιπους χρονικούς τύπους το έκανε πιο άμεσο, παραστατικό και ζωντανό.

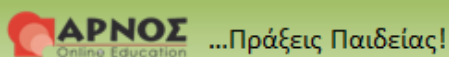
5 Καταγράψτε τα ρήματα του αποσπάσματος στο α' ενικό πρόσωπο του ενεστώτα. • Ποια επιθήματα χρησιμοποιούνται για να παραχθούν τα ρήματα αυτά;

ΡΗΜΑ	ΠΡΟΘΗΜΑ	ΕΠΙΘΗΜΑ
βρίσκω		-ίσκω
νοικοκυρεύω		-εύω
δέχομαι		-ομαι
παίζω		-ζω
ανεβάζω	ανά-	-ζω
πάω		
λέω		
συνεχίζω	συν-	-ίζω
γεμίζω		-ίζω
κοιτάω		-
μπορώ		-
κάνω		-
κοιτάζομαι		-ομαι
βγαίνω		-αίνω
προλαβαίνω	προ-	-αίνω
βλέπω		
λύνομαι		-ομαι
διαβάζω		-άζω
παίζω		

αποφασίζω		-ίζω
θέλω		
χωράω		

Απολαύστε τη διδασκαλία στα βίντεο του www.arnos.gr

Κατανοείτε σε βάθος τη μεθοδολογία επίλυσης!

Ασκήσεις – δραστηριότητες

Φέρτε στην τάξη σας:

α. ένα πρόγραμμα από μια θεατρική παράσταση ή μια κινηματογραφική ταινία και β. ένα εισιτήριο.

Μελετήστε και σημειώστε τι είδους πληροφορίες δίνει το καθένα από τα δύο κείμενα.

Υπογραμμίστε τα ρήματα του κειμένου, εντοπίστε ποια από αυτά είναι συνδεδετικά και κατατάξτε τα στους πίνακες που ακολουθούν:

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

- Χώρα: Νέα Ζηλανδία, ΗΠΑ
- Έτος: 2014
- Τίτλος: Χόμπιτ: Η Μάχη Των Πέντε Στρατών
- Σκηνοθεσία: Peter Jackson

- **Σενάριο:** Fran Walsh & Philippa Boyens & Peter Jackson & Guillermo del Toro
- **Πρωταγωνιστούν:** Ian McKellen, Martin Freeman, Richard Armitage
- **Διάρκεια:** 144 λεπτά

Με την ανάκτηση του Βασιλείου των Νάνων από τον δράκο Νοσφιστή, ο Μπίλμπο και οι δεκατρείς Νάνοι έχουν άθελά τους βοηθήσει στην εξάπλωση μιας φονικής δύναμης. Ο Νοσφιστής είναι εξοργισμένος και επιτίθεται στους κατοίκους της Λιμούπολης που είναι ανυπεράσπιστοι. Παράλληλα, ο Θόριν Δρύασπις κυριεύεται από το πάθος του για πλούτο και βάζει τον θησαυρό πάνω από την τιμή και τους φίλους του. Παραμονεύουν όμως μεγαλύτεροι κίνδυνοι, τους οποίους γνωρίζει μόνο ο Γκάνταλφ... Ο μεγάλος εχθρός τους, Σάουρον, έχει στείλει λεγεώνες από Ορκς για να επιτεθούν στο Βουνό της Μοναξιάς. Η φυλή των Νάνων, τα Ξωπικά και οι Άνθρωποι πρέπει να αποφασίσουν είτε να ενώσουν τις δυνάμεις τους, είτε να καταστραφούν. Ο Μπίλμπο πρέπει να πολεμήσει τόσο για τη ζωή του, όσο και για των συντρόφων του, στην επική Μάχη των Πέντε Στρατών, καθώς το μέλλον της Μέσης Γης παραμένει αβέβαιο.

Όπως είναι αναμενόμενο, μετά από τόσες ταινίες του ίδιου σκηνοθέτη πάνω στη μυθοπλασία του ίδιου συγγραφέα, το έργο κρύβει λίγες εκπλήξεις. Η ταινία διατηρεί την βασική ιστορία, αλλά έχει προσθέσει γεγονότα και σκηνές δράσης αλλά και πολλούς χαρακτήρες ενώ έχει μεγαλώσει αισθητά την παρουσία άλλων χαρακτήρων. Όσοι έχουν διαβάσει το βιβλίο θα έχουν συχνά την αίσθηση ότι παρακολουθούν Hollywood και όχι μυθιστόρημα του Τόλκιν.

α. Οι πληροφορίες που παίρνουμε από το πρόγραμμα της κινηματογραφικής ταινίας είναι:, η χώρα προέλευσης, ο τίτλος του έργου, ο σκηνοθέτη, ο σεναριογράφος, οι πρωταγωνιστές της ταινίας και η διάρκεια του έργου.

Στη συνέχεια ακολουθεί μια περίληψη του έργου με μερικές πληροφορίες που θα βοηθήσουν τον θεατή να κατατοπιστεί σχετικά με την υπόθεση και τους ήρωες του έργου.

β. Το εισιτήριο αναγράφει την επωνυμία του κινηματογράφου στον οποίο παίζεται το έργο, τον τίτλο του έργου, την ημέρα και την ώρα προβολής του, τη θέση του θεατή, την αίθουσα προβολής καθώς και αναλυτικά το κόστος του εισιτηρίου με τους φόρους που αναλογούν.

ΡΗΜΑΤΑ	
έχουν βοηθήσει, επιτίθεται, είναι, κυριεύεται, βάζει, Παραμονεύουν, γνωρίζει, έχει στείλει, να επιτεθούν, πρέπει, να αποφασίσουν, να ενώσουν, να καταστραφούν, να πολεμήσει, παραμένει, κρύβει, διατηρεί, έχει προσθέσει, έχει μεγαλώσει, έχουν διαβάσει, παρακολουθούν	
ΡΗΜΑΤΑ ΣΥΝΔΕΤΙΚΑ: είναι	
Εκφράζουν δράση	Εκφράζουν σκέψεις ή συναισθήματα

έχουν βοηθήσει, επιτίθεται, παραμονεύουν, έχει στείλει, να επιτεθούν, να αποφασίσουν, να πολεμήσει, κρύβει διατηρεί, έχει προσθέσει, έχει μεγαλώσει, έχουν διαβάσει, παρακολουθούν	κυριεύεται (από το πάθος του), να αποφασίσουν, να ενώσουν, να καταστραφούν
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ	ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ
έχουν βοηθήσει, είναι, έχει στείλει, να αποφασίσουν, να ενώσουν, να πολεμήσει, παραμένει, κρύβει, διατηρεί, έχει προσθέσει, έχει μεγαλώσει, έχουν διαβάσει, παρακολουθούν	επιτίθεται, κυριεύεται, να επιτεθούν να καταστραφούν,

ΣΥΖΥΓΙΕΣ		
α΄	β΄	
επιτίθεται ,κυριεύεται	τάξεις	
βάζω, παραμονεύουν,	α΄	β΄
γνωρίζω, έχει στείλει,	έχουν βοηθήσει	διατηρώ
να επιτεθούν, να αποφασίσω,	να πολεμήσει	παρακολουθούν
να ενώσουν να καταστραφούν,		
παραμένω, κρύβει, έχει προσθέσει,		
έχει μεγαλώσει,		
έχει διαβάσει,		

ΔΙΑΘΕΣΕΙΣ			
ενεργητική	παθητική	μέση	ουδέτερη
επιτίθεται, βάζω, παραμονεύουν, γνωρίζω, έχει στείλει, να επιτεθούν, να αποφασίσω, να ενώσουν, κρύβει έχει προσθέσει, , έχουν διαβάσει	κυριεύεται, να καταστραφούν		έχει μεγαλώσει

ΧΡΟΝΙΚΕΣ ΒΑΘΜΙΔΕΣ	
παρελθόν	
παρόν	έχουν βοηθήσει, επιτίθεται, κυριεύεται, βάζει, Παραμονεύουν, γνωρίζει, έχει στείλει, να επιτεθούν, να αποφασίσουν, παραμένει, κρύβει, διατηρεί, έχει προσθέσει, έχει μεγαλώσει, έχουν διαβάσει, παρακολουθούν
μέλλον	να πολεμήσει

ΠΟΙΟΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	
Μη συνοπτικό	επιτίθεται, κυριεύεται, βάζει, παραμονεύουν, γνωρίζει, παραμένει, κρύβει, διατηρεί, παρακολουθούν
Συνοπτικό	
Συντελεσμένο	έχουν βοηθήσει, έχει στείλει, έχει προσθέσει, έχει μεγαλώσει, έχουν διαβάσει

Απολαύστε τη διδασκαλία στα βίντεο του www.arnos.gr

Κατανοείτε σε βάθος τη μεθοδολογία επίλυσης!

ARNOS
Online Education

...Πράξεις Παιδείας!

Επιμέλεια: Αγγελική Χαιρέτη

...Πράξεις Παιδείας!